

Setanta-cinc cèntims de lectura

Jo no tinc habitualment una gran fe en les enquestes generals, en els percentatges que expliquen la vida de les persones, i en els milers de contractats i funcionaris que fan funcionar l'Institut Nacional d'Estadística i el Centre d'Investigacions Socials. De vegades, però, quan es tracta de nombres i percentatges que representen no situacions ni opinions sinó pessetes, la meua confiança augmenta considerablement. No tinc cap motiu, doncs, per a posar en dubte metòdic les darreres dades de l'INE sobre la distribució del pressupost familiar dels espanyols. Supose que ho han comptat bé, amb les màquines i amb els dits, i que els percentatges i les xifres que n'han tret són de tota confiança.

Faig aquestes consideracions preliminars a fi de donar solidesa a la base empírica del meu espant. Ja sé que no podem demanar, amb tan pocs anys de democràcia i de govern del PSOE, ser ja un país on la gent és neta i noble, culta, rica, lliure, desvetllada i feliç, com li agradava al poeta d'abans. Demanar tot això, seria demanar massa i massa de pressa. Però hi ha dues coses, relativament fàcils d'aconseguir (més fàcils que ser nets, ser nobles, ser desvetllats i ser feliços) i que semblava que anàvem aconseguint: ser rics i ser cultes. A força de bona política econòmica, de bona conjuntura, de pressupost, de festivals d'estiu, de museus d'art modern, o de tot alhora. L'Institut Nacional d'Estadística m'ha tret cruelment de la meua il·lusió.

Resulta ser que, segons les dades de l'INE que, innocentment, Televisió Espanyola ha resumit i difós, de cada 100 pessetes que es gasta una "família espanyola", 25 les dedica a l'alimentació, i 20 al manteniment general de la casa (llum, aigua, gas, etc.). Primera decepció: un país on les famílies gasten prop de la meitat del pressupost en la simple supervivència, no és un país ric. I menys ric

encara si la quarta part de les despeses familiars han d'anar purament a menjar. Observen vostès, si no, com a les cases o famílies que són només una miqueta "riques" —és a dir, que viuen amb una mica de confort pecuniari i no han d'estudiar cada mes com arribaran al dia trenta—, el percentatge de l'alimentació domèstica sobre el total del pressupost és molt inferior al 25%. O siga, que no som rics.

Continua el repartiment de les despeses, i arribem als últims llocs: de cada 100 pessetes de pressupost, la família mitjana espanyola se'n gasta, alerta: 1'30 pta. en tabac, 1 pta. en alcohol, i 0'75 pta. en "lectura". Les dades de l'INE per la tele no especifiquen què és una "família espanyola", i per tant supose que deu voler dir alguna cosa així com "unitat econòmica domèstica", o siga que pot haver-hi famílies d'un sol membre, de dos, de tres, etc. Tinc entès que la mitjana, en aquests termes estadístico-econòmics, és de tres membres per família, decimal amunt o decimal avall. El que sí que especifica la informació és què entenen per despeses de "lectura": tot. Els 75 cèntims van destinats a cobrir tebeos, setmanaris de perruqueria, *El Caso*, la premsa diària, les enciclopèdies de Planeta, ... i el llibre. ¿Quants cèntims, del 75, queden per als llibres? No ho deu saber ningú, ni els de l'INE. O els fa tanta vergonya que no ho diuen. Però paciència, que ara seguim amb els càlculs.

Els funcionaris de l'INE s'han pres la

molèstia de passar els percentatges a pessetes de curs legal. Amb aquest passatge, resulta que la "família espanyola" mitjana gasta cada any les quantitats següents,

en els epígrafs de cua: 23.000 pessetes en tabac, 18.000 en alcohol, ... i 13.000 pessetes en lectura. No sé quants paquets de Ducados o de Fortuna entren en la xifra donada, ni quantes cerveses, whiskies o botelles de vi, però deuen fer un volum considerable. Tampoc no sé quanta "lectura" entra en una família per 13.000 pessetes. Si en una casa només llegeixen diaris (siga *Marca* o *La Vanguardia*) amb aquesta part del pressupost en poden comprar 173: un diari cada dos dies, i s'ha acabat tota la lectura familiar possible. Si llegeixen setmanaris (*Hola*, *Pronto*, *El Temps*, i altres per un estil), en poden comprar 43'3: amb menys d'un setmanari per setmana, i absolutament res més, ja han esgotat la partida. I si, molt improbablement, dediquen el pressupost a llibres, en podran adquirir més o menys una dotzena.

Ara, ¿com s'ho reparteix la "família espanyola" mitjana? ¿S'ho fan ben equilibrat, i compren un diari cada cinc o sis dies, un setmanari cada quinze o vint, i quatre o cinc llibres per any? Misteris de la misèria. I sobretot: tenint en compte que una petita part de la gent compra almenys un diari cada dia, un setmanari cada setmana, i més d'una dotzena de llibres per any, ¿què i quant compren els altres, els que estadísticament i realment toquen a molt menys de 13.000 pessetes? Tampoc ho explica l'INE, o no m'ha arribat l'explicació.

Però la conclusió és patent: si l'estat de la lectura (i per tant de la cultura) de la "família mitjana" és ja tan incert i precari amb 13.000 pts. (0'75), l'estat de la gran majoria deu estar molt a prop de l'analfabetisme pràctic. Progressem.